

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи та розвитку

« 16 » ВЕРЕСНЯ 2021 р. С.М. Кваша

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО:
на засіданні вченої ради економічного
факультету

Протокол № 9 від «15» ж 2021 р.

Декан економічного
факультету А.Д. Діброва

на засіданні кафедри банківської справи та
страхування

Протокол № 13 від «02» червня 2021 р.
Завідувач кафедри Л.М. Худолій
« 02 » 06 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ

1. Рівень вищої освіти ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ) РІВЕНЬ
2. Галузь знань 07 УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
3. Спеціальність 072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ
4. Освітньо-наукова програма Фінанси, банківська справа та страхування
5. Гарант ОНП: проф. Давиденко Н.М.
6. Розробники: доктор економічних наук, професор, завідувач
кафедри банківської справи та страхування Худолій Л.М.,
кандидат економічних наук, доцент Жарікова О.Б.

(доцента, науковий співробітник, вченого співробітника)

Київ – 2021 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Монетарна політика Центрального банку

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь			
Галузь знань	07 Управління та адміністрування		
Освітньо-науковий рівень	Третій		
Освітній ступінь	Доктор філософії		
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування		
Освітньо-наукова програма	Фінанси, банківська справа та страхування		
Характеристика навчальної дисципліни			
Вид	вибіркова (за вибором здобувача)		
Загальна кількість годин	150		
Кількість кредитів ECTS	5		
Кількість змістових модулів	Не передбачено		
Курсовий проект (робота)	Не передбачено		
Форма контролю	Екзамен		
Показник навчальної дисципліни для денної, заочної та вечірньої форми навчання			
	денна форма навчання	заочна форма навчання	вечірня форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	2	1
Семестр	2	3	2
Лекційні заняття	20	20	20
Практичні, семінарські заняття	30	30	30
Лабораторні заняття			
Самостійна робота	100	100	100
Індивідуальні завдання			
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	5 год	-	5 год

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Монетарна політика Центрального банку» є оволодіння студентами теоретичних та практичних знань для управління роботою в організації кредитно-грошового обороту, сформувані у студентів теоретичну та практичну базу для наступного оволодіння практикою використання грошово-кредитних інструментів у системі регулювання монетарної політики НБУ. Важливим є вивчення економічних відносин, пов'язаних з оборотом грошей, в тому числі і як засобу та використання грошово-кредитних відносин в сучасній економіці.

Завданнями дисципліни є набуття умінь та практичних навичок щодо розв'язання проблем, а саме: розпізнавати засади деталізації здійснення монетарної політики; обґрунтувати наслідки розвитку кризових явищ та їхнього впливу на результати діяльності грошово-кредитної політики НБУ; визначати можливості запобігання кризі та заходів щодо пом'якшення діяльності НБУ; забезпечити контроль за проведенням монетарної політики та аналіз впливу на стан соціально-економічного розвитку; прогнозувати макроекономічний розвиток (зокрема інфляції) та запобігати ризикам; стабілізувати цілі НБУ у досягненні цінової стабільності з використанням режиму інфляційного таргетування; адаптувати монетарні інструменти до змін умов функціонування фінансового ринку; розвиток комунікації для ефективного управління очікуванням економічних агентів.

Предметом дисципліни «Монетарна політика Центрального банку» є система загальних принципів і підходів, що пов'язані із науковою та практичною діяльністю суб'єктів господарювання при кризовому стані та організаційно-економічний механізм антикризового управління підприємством.

Дисципліна «Монетарна політика Центрального банку» має міждисциплінарний характер. Вона в межах ОНП інтегрує відповідно до свого предмету знання з дисциплін: «Економетричне моделювання наукових та бізнес-проектів», «Методологія наукового дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи», «Дослідження глобальних проблем управління фінансами», «Фінансові студії» тощо.

Дисципліна «Монетарна політика Центрального банку» є вибіркоким освітнім компонентом освітньо-наукової програми третього рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати:

- причини виникнення кризових явищ монетарної політики;
- економічний механізм регулювання та діяльності грошово-кредитної політики НБУ;
- методики визначення нормативних показників банку;
- ознаки готовності монетарної політики до попередження, подолання або мінімізації наслідків кризових явищ;
- сучасні методи та інструментарій діяльності НБУ та ефективного управління у кризових умовах.

вміти: планувати, організовувати, проводити наукові дослідження, обробляти, аналізувати, захищати та публікувати одержані результати дослідження.

Результатом вивчення дисципліни є набуття здобувачами таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01 Здатність виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові наукові ідеї на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 04. Здатність до виконання наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування на відповідному фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем.

СК 05. Здатність до впровадження результатів власних досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 08. Здатність застосовувати фундаментальні концепції фінансової науки, поведінкових фінансів та механізми фінансової, бюджетної політики, моделі регулювання страхової і банківської систем та їх взаємозв'язок з аграрною сферою.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 01. Самостійно мислити, генерувати нові ідеї та гіпотези на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження.

ПРН 10. Виконувати оригінальні наукові дослідження у сфері фінансів, банківської справи та страхування на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем.

ПРН 11. Бути спроможним реалізовувати проекти, включаючи результати власних досліджень, спрямовані на вирішення актуальних проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН 14. Застосовувати фундаментальні концепції фінансової науки, поведінкових фінансів та механізми фінансової, бюджетної політики, моделі регулювання страхової і банківської систем та їх взаємозв'язок з аграрною сферою у професійній та науковій діяльності.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння аспірантами матеріалу в час, вільний від аудиторних занять. Вона передбачає опрацювання монографій, авторефератів, дисертацій, посібників, підручників, інших навчально-методичних джерел, законодавства у сфері фінансів. Самостійна робота регламентується робочим навчальним планом і становить 100 годин.

Екзамен є формою підсумкової атестації, що полягає в оцінці засвоєння аспірантом теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни «Монетарна політика Центрального банку».

Згідно з навчальним планом бюджет навчального часу на вивчення дисципліни «Монетарна політика Центрального банку» становить 150 годин: для

денної, заочної та вечірньої форм навчання: 20 год. лекції, 30 год. практичні, 100 год. самостійна робота.

Форма підсумкового контролю екзамен за результатами поточного та підсумкового контролю.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Монетарна політика: сутність, завдання Національного банку України

Походження центральних банків. Причини і шляхи створення центральних банків. Статус та основи організації центральних банків. Незалежний статус центрального банку, його значення та форми реалізації. Особливості організації центральних банків США, Німеччини, Великобританії, Японії. Основні напрями діяльності центральних банків. Центральний банк - емісійний банк держави, центр готівкового грошового обороту, банк банків, банкір і фінансовий агент уряду, провідник грошово-кредитної політики, регулятивний, інформаційно-статистичний та аналітичний центр грошово-кредитної системи. Операції центральних банків. Особливості та зміст операцій центрального банку. Пасиви й активи банку. Відображення операцій у балансі центрального банку. Перспективи розвитку центральних банків. Співробітництво центральних банків на міждержавному рівні та зі світовими валютно-кредитними і фінансовими організаціями. Створення наднаціональних центральних банків. Європейська система центральних банків: структура, призначення, статус, органи управління.

Тема 2. НБУ - емісійний банк та його роль в регулюванні готівкового грошового обігу

Центральний банк - емісійний центр готівкового грошового обороту. Монопольне право центрального банку на емісію грошових знаків; чинники і характер зміни цієї діяльності центральних банків у XX ст. Повноваження НБУ як емісійного центру готівкового грошового обороту. Організація виготовлення, емісії та обороту грошових знаків. Регулювання готівкового грошового обороту в позабанківській сфері. Місце готівки в грошовій та платіжній системах. Особливості платіжної системи та структури грошової маси в Україні. Основні принципи організації готівкового грошового обороту суб'єктів економіки в Україні. Шляхи скорочення готівкового грошового обороту в Україні. Організація емісійно-касової роботи в установах НБУ. Формування резервних фондів грошових знаків у Центральному сховищі та в територіальних управліннях НБУ. Регулювання оборотної каси установ НБУ та порядок здійснення касових операцій. Прогнозування готівкового грошового обороту. Зміст прогнозного розрахунку касових оборотів банків та його призначення. Організація роботи зі складання прогнозного розрахунку в установах НБУ. Прогнозування надходження в каси банків торговельної виручки. Прогнозування видачі з кас банків готівки на оплату праці. Складання звітності про касові обороти банків. Організація роботи з інкасації та перевезення грошових знаків в установах НБУ.

Тема 3. Методичне забезпечення та практичний інструментарій рефінансування комерційних банків

Цілі, методи та розвиток механізмів рефінансування банків. Рефінансування банків в умовах економічного зростання. Характеристика кредитів центрального банку. Економічна сутність та призначення кредитів. Види кредитів. Редисконтування центральним банком векселів, що були дисконтовані банками. Світовий досвід кредитування банків (Федеральними резервними банками США і Європейським центральним банком). Розвиток кредитних відносин НБУ з банками. Селективне адресне кредитування банків. Прямі ломбардні кредити та надання кредитів за допомогою проведення кредитних аукціонів. Кредити «овернайт» через постійно діючу лінію рефінансування. Тендерні кредити. Стабілізаційний кредит НБУ. Забезпечення довгостроковими кредитними ресурсами банків, які приймають для кредитування інноваційно-інвестиційні проекти. Операції РЕПО. Удосконалення механізму банківського кредитування аграрних підприємств та перспективні напрями активізації.

Тема 4. Система електронних платежів НБУ, оверсайт інфраструктури фінансового ринку

Розрахункове обслуговування банків центральним банком. Міжбанківські розрахунки як складова платіжної системи. Класифікаційна характеристика міжбанківських розрахунків. Проведення центральним банком міжбанківських розрахунків через кореспондентські рахунки комерційних банків. Світовий досвід міжбанківських розрахунків. Еволюція міжбанківських розрахунків в Україні. Система електронних платежів (СЕП) НБУ. Основні принципи функціонування СЕП. Структурна побудова СЕП та порядок проведення міжбанківських розрахунків. Порівняльна характеристика моделей міжбанківських розрахунків за консолідованим коррахунком. Перспективи розвитку платіжної системи в Україні. Система термінових платежів - новий етап розвитку електронних міжбанківських розрахунків. Необхідність та перспективи створення національної системи масових електронних платежів в Україні. Роль НБУ у розв'язанні цієї проблеми.

Тема 5. Теоретико-методичні засади формування механізму кредитних відносин і захист інтересів на світових ринках. Макропруденційна політика

Кредитне, консалтингове і представницьке обслуговування уряду. Кредитні відносини НБУ з урядом. Представлення і захист інтересів держави на світових ринках і в зовнішніх відносинах. Співробітництво НБУ з міжнародними фінансовими інституціями. Роль центрального банку в забезпеченні касового виконання державного бюджету. Розвиток системи касового виконання бюджету в Україні - перехід від банківської системи до казначейської. Розрахункове обслуговування Державного казначейства установами НБУ. Роль центрального банку в управлінні внутрішнім державним боргом. Розміщення НБУ облігацій внутрішньої державної позики. Обслуговування державного внутрішнього боргу за дорученням уряду. Депозитарна діяльність НБУ на ринку державних цінних

паперів. Роль центрального банку в управлінні зовнішнім боргом держави. Кредитні відносини НБУ з Міжнародним валютним фондом. Управління проектами міжнародних кредитних ліній. Регламентація кредитних відносин резидентів України з нерезидентами.

Тема 6. Інтервенції на валютному ринку. Методи регулювання валютного контролю

Валютне регулювання: економічна сутність, необхідність та завдання. Валютне регулювання як складова валютної політики держави. Органи валютного регулювання. Інструменти валютного регулювання. Інструменти опосередкованого впливу на валютні відносини і валютний ринок: процентна (облікова) політика центрального банку, інтервенції на валютних ринках (стерилізовані і нестерилізовані), валютні обмеження. Повноваження НБУ як органу валютного регулювання. Установлення офіційного обмінного курсу гривні. Регулювання обмінного курсу. Регулювання поточних валютних операцій та операцій, пов'язаних з рухом капіталу. Курсова політика НБУ. Цільова спрямованість та інструменти реалізації курсової політики на різних етапах перехідної економіки. Платіжний баланс: економічний зміст і роль у системі валютного регулювання. Порядок складання платіжного балансу в Україні, його аналіз та використання в регулятивній діяльності НБУ. Золотовалютні резерви в системі валютного регулювання. Роль і призначення золотовалютних резервів. Формування НБУ золотовалютних резервів та їх використання. Управління золотовалютними резервами. Валютний контроль: зміст і завдання. Повноваження НБУ у сфері валютного контролю.

Тема 7. Банківський нагляд. Нагляд за ринком небанківських фінансових послуг: реорганізація, припинення, ліквідація. Порядок здійснення розрахунків економічних нормативів та їх оцінка

Економічна сутність та необхідність регулювання діяльності банків. Створення правової та нормативної бази, що регламентує діяльність банків. Чинники, що визначають необхідність створення державної системи банківського регулювання. Основні завдання системи банківського регулювання. Організація системи банківського регулювання. Інституційна побудова системи в розвинутих країнах і в Україні. Принципи ефективного банківського регулювання, розроблені Базельським Комітетом з питань банківського регулювання. Державна реєстрація банків. Умови, дотримання яких є обов'язковим для створення і державної реєстрації банку. Процедура державної реєстрації банків у НБУ. Особливості державної реєстрації банків з іноземним капіталом. Регламентація порядку створення банківських об'єднань. Ліцензування банківської діяльності. Умови, дотримання яких надає банку право отримати банківську ліцензію і письмовий дозвіл на здійснення окремих операцій. Процедура отримання банківської ліцензії і письмового дозвілу в НБУ.

Тема 8. Вдосконалення монетарного режиму та цілі монетарної політики

Сутність грошово-кредитної політики та її інституційна основа. Визначення грошово-кредитної політики, її об'єкти та суб'єкти. Вимоги до банківської системи та грошового ринку як до складових інституційної основи грошово-кредитної політики. Цільова спрямованість грошово-кредитної політики. Визначення стратегічних, проміжних і тактичних цілей. Установлення параметрів цілей. Передавальний механізм та ефективність грошово-кредитної політики. Основні ланки передавального механізму грошово-кредитної політики у короткостроковому та у довгостроковому періодах. Вплив грошово-кредитної політики на національну економіку. Типи грошово-кредитної політики. Політика грошово-кредитної рестрикції: спрямованість, умови застосування, види. Політика грошово-кредитної експансії: спрямованість, умови застосування, види. Місце і роль грошово-кредитної політики в загальнодержавній економічній політиці.

Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма				заочна форма				вечірня форма			
	усь ого	у тому числі			усь ого	у тому числі			усь ого	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Тема 1. Монетарна політика: сутність, завдання національного банку України	18	2	4	12	18	2	4	12	18	2	4	12
Тема 2. НБУ - емісійний банк та його роль в регулюванні готівкового грошового обігу	18	2	4	12	18	2	4	12	18	2	4	12
Тема 3. Методичне забезпечення та практичний інструментарій рефінансування комерційних банків	20	2	4	14	20	2	4	14	20	2	4	14
Тема 4. Система електронних платежів НБУ, оверсайт інфраструктури фінансового ринку	18	2	4	12	18	2	4	12	18	2	4	12
Тема 5. Теоретико-методичні засади формування механізму довгострокового рефінансування банків. Макропруденційна політика	18	2	4	12	18	2	4	12	18	2	4	12
Тема 6. Інтервенції на валютному ринку. Методи регулювання валютного контролю	20	4	4	12	20	4	4	12	20	4	4	12
Тема 7. Банківський нагляд. Нагляд за ринком небанківських фінансових послуг: реорганізація, припинення, ліквідація. Порядок здійснення розрахунків економічних нормативів та їх оцінка	20	4	2	14	20	4	2	14	20	4	2	14
Тема 8. Вдосконалення монетарного режиму та цілі монетарної політики	18	2	4	12	18	2	4	12	18	2	4	12
Усього годин	150	20	30	100	150	20	30	100	150	20	30	100

4. Теми семінарських занять (не передбачено навчальним планом)

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Монетарна політика: сутність, завдання національного банку України	4
2.	НБУ - емісійний банк та його роль в регулюванні готівкового грошового обігу	4
3.	Методичне забезпечення та практичний інструментарій рефінансування комерційних банків	4
4.	Система електронних платежів НБУ, оверсайт інфраструктури фінансового ринку	4
5.	Теоретико-методичні засади формування механізму довгострокового рефінансування банків. Макропруденційна політика	4
6.	Інтервенції на валютному ринку. Методи регулювання валютного контролю	4
7.	Банківський нагляд. Нагляд за ринком небанківських фінансових послуг: реорганізація, припинення, ліквідація. Порядок здійснення розрахунків економічних нормативів та їх оцінка	4
8.	Вдосконалення монетарного режиму та цілі монетарної політики	2
Разом		30

6. Теми лабораторних занять (не передбачено навчальним планом)

7. Контрольні запитання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань здобувачів

Контрольні запитання

1. Походження центральних банків.
2. Статус та основи організації центральних банків.
3. Основні напрями діяльності центральних банків.
4. Центральний банк - емісійний центр готівкового грошового обороту.
5. Регулювання готівкового грошового обороту у позабанківській сфері.
6. Організація емісійно-касової роботи в установах НБУ.
7. Прогнозування готівкового грошового обороту
8. Кредитні відносини Федеральних резервних банків США з комерційними банками.
9. Кредитні відносини Європейського центрального банку з комерційними банками єврозони.

10. Організація міжбанківських розрахунків у розвинутих країнах.
11. Роль НБУ у забезпеченні розвитку ринку платіжних карток в Україні.
12. Становлення системи валютного регулювання та контролю в Україні.
13. Особливості курсової політики НБУ в поточному році та оцінка її ефективності.
14. Використання пластикових карток і чеків під час поточних торговельних операцій.
15. Золотовалютні резерви як показник економічної міцності держави.
16. Особливості складання платіжного балансу в країнах Європи.
17. Базельський комітет з питань регулювання діяльності банків: функції, завдання та роль у діяльності національних органів банківського нагляду.
18. Регулювання Національним банком України ризиків у діяльності банків.
19. Регулювання діяльності комерційних банків за допомогою економічних нормативів.
20. Система страхування депозитів у зарубіжних країнах (країна на вибір студента).
21. Проблеми створення та функціонування системи гарантування депозитів в Україні.
22. Кейнсіанський та монетаристський підходи до грошово-кредитної політики.
23. Особливості визначення та реалізації грошово-кредитної політики в Україні на різних етапах перехідного періоду.
24. Фіскальна і грошово-кредитна політика: проблеми взаємозв'язку.
25. Вплив грошово-кредитної політики на економічне зростання.
26. Грошово-кредитна політика в умовах переходу від стагнації до економічного зростання.
27. Еволюція кредитних відносин Національного банку України з урядом.
28. Внутрішній державний борг і роль НБУ у забезпеченні управління боргом.
29. Місце НБУ в процесі обслуговування зовнішнього боргу.
30. Зміст касового виконання державного бюджету і роль НБУ у його забезпеченні.
31. Особливості кредитних відносин центральних банків з урядом у країнах, що розвиваються
32. Роль ФРС США в управлінні державним боргом країни.
33. Проблеми та перспективи обслуговування зовнішнього боргу України
34. Емісійно-касова робота установ Національного банку України.
35. Організаційні основи діяльності Національного банку України.
36. Еволюція кредитних відносин НБУ з комерційними банками.
37. Класифікація та суть міжбанківських розрахунків.
38. Класифікація та структурні компоненти платіжного балансу.
39. Методичне забезпечення організації банківського кредитування.
40. Курсова політика Національного банку України.
41. Формування та управління золотовалютним резервом країни.
42. Рефінансування комерційних банків з допомогою проведення кредитних аукціонів.

43. Методичне забезпечення організації грошових розрахунків.
44. Фінанси Національного банку України.
45. Дати визначення поняття “факторинг”.
46. Порядок подання банківської звітності.
47. План рахунків в банках.
48. Принцип формування платіжного балансу.
49. Регулювання НБУ валютних операцій, пов’язаних з рухом капіталу.
49. Організаційні основи діяльності Національного банку України.
50. Обслуговування державного боргу країни.
51. Установлення і контроль економічних нормативів, що регламентують діяльність банків.
- 52.. Політика рефінансування.
53. Форми побудови та основи платіжного балансу.
54. Еволюція міжбанківських розрахунків в Україні.
55. Обслуговування зовнішнього державного боргу.
56. Міжбанківські розрахунки в Україні.
57. Інструменти грошово - кредитної політики.
58. Класифікація і характеристика методів валютного регулювання.
59. План рахунків бухгалтерського в банках України.
60. Фінансова звітність установ Національного банку України.
61. Банківська система: принципи побудови та функції.
62. Суть та організаційні форми контролю.

Тести для визначення рівня засвоєння знань здобувачами

1. Центральні банки країн Єврозони делегували Європейському центральному банку такі функції:

- а) проведення грошово-кредитної політики;.
- б) емісія грошових знаків;
- в) банківський нагляд;
- г) монетарної політики;
- д) політичну незалежність.

2. Скільки центральних банків європейських країн проводять грошово-кредитну політику через Європейський центральний банк?

- а) 15;
- б) 12;
- в) 11;
- г) 10;
- д) 8.

3. Яка установа не є складовою федеральної резервної системи США?

- а) федеральна консультативна рада;
- б) управління контролера грошового обігу;
- в) комітет з проведення операцій на відкритому ринку;

- г) рада керуючих;
- д) 12 федеральних резервних банків.

4. Готівка в обігу відображається:

- а) в активі балансу центрального банку;
- б) в пасиві балансу центрального банку;
- в) поза балансом;
- г) фінансовому звіті;
- д) статутному капіталі.

5. Строк повноважень членів ради НБУ:

- а) три роки; г) сім років;
- б) п'ять років; д) один рік.
- в) чотири роки;

6. На посаду голову НБУ призначає:

- а) Кабінет Міністрів;
- б) Верховна Рада України;
- в) Президент;
- г) Рада НБУ;
- д) Правління НБУ.

7. Голова Ради НБУ обирається на такий строк:

- а) три роки; г) шість років;
- б) п'ять років; д) здійснень повноважень на посаді.
- в) сім років.

8. Кошторис доходів і витрат НБУ затверджує:

- а) Правління НБУ;
- б) Верховна Рада України;
- в) Кабінет Міністрів України;
- г) Рада НБУ;
- д) Президент.

9. Депозит розмістили в банку на рік. Сума його складає 800 тис. грн., Дохід сплачується щомісячно при 18% річних. Яким буде місячний дохід за простими процентами:

- а) 12 000 грн.; г) 11 000 грн.;
- б) 10 000 грн.; д) 12 500 грн.
- в) 14 000 грн.;

10. Обчислити дохід за складними відсотками, якщо відомі такі показники:

Сума депозиту 600 тис.грн.;

Строк розміщення 1 рік;

Дохід сплачується по закінченню дії строку договору;

Відсотки нараховують щомісячно;

Відсоткова ставка 15 %.

- а) 615 тис. грн.; в) 724 тис. грн.; д) 613 тис. грн.
- б) 618 тис. грн.; г) 700 тис. грн.;

11. Скільки рівнів банківська система України:

- а) п'ятирівнева банківська система;
- б) дворівнева банківська система;
- в) чотирохрівнева банківська система;
- г) шести рівнів банківська система;
- д) однорівнева банківська система.

12. Квота країни в МВФ призначена для:

- а) визначення мінімального обсягу фінансування з боку Фонду;
- б) визначення максимального обсягу фінансування з боку Фонду;
- в) створення об'єднаних грошових запасів, за рахунок яких надаються кредити країнам-реципієнтам;
- г) визначення кількості голосів, якими володіє кожен учасник Фонду.

13. Співвідношення між двома валютами, що виникає відносно третьої валюти, має назву:

- а) валютний паритет;
- б) крос-курс;
- в) валютний курс;
- г) фіксінг.

14. Якщо виникає дефіцит платіжного балансу, має місце ситуація, коли:

- а) сума поточного балансу і балансу руху капіталу від'ємна;
- б) сума поточного балансу і балансу руху капіталу позитивна;
- в) суми поточного балансу і балансу руху капіталу збігаються

15. На ринку державних цінних паперів НБУ виконує функції:

- а) координаційну;
- б) регулятивну;
- в) контрольну.

16. Згідно з чинним законодавством НБУ дозволяється здійснювати операції з цінними паперами:

- а) на первинному ринку;
- б) на вторинному ринку;
- в) на первинному і вторинному ринках.

17. До складу валового зовнішнього боргу країни входить:

- а) прямий та умовний державний борг;
- б) приватний негарантований та державний зовнішній борг;
- в) дати власний варіант відповіді.

18. До складу валового зовнішнього боргу країни входить:

- а) прямий та умовний державний борг;
- б) приватний негарантований та державний зовнішній борг;
- в) дати власний варіант відповіді.

19. Ціна відсікання - це ціна:

- а) нижче якої заявки учасників аукціону не задовольняються;
- б) вище якої заявки учасників аукціону не задовольняються;
- в) на рівні якої задовольняються заявки учасників аукціону.

20. У торгах облігаціями можна виділити такі етапи (виберіть потрібне):

- а) підготовчий;
- б) проведення торгів;
- в) депозитарного обліку;
- г) здійснення платежів;
- д) підсумковий.

21. У збільшенні пропозиції грошей беруть участь:

- а) центральний банк;
- б) центральний банк і комерційні банки;
- в) центральний банк і уряд;
- г) центральний банк, уряд і комерційні банки.

22. Під час проведення політики грошово-кредитної експансії процентна політика центрального банку спрямована на:

- а) обмеження ресурсної бази банків;
- б) збільшення попиту на кредит з боку економічних суб'єктів;
- в) зменшення попиту на кредит з боку банків;
- г) зменшення попиту на кредит з боку економічних суб'єктів;
- д) збільшення попиту на кредит з боку банків.

23. Визначте складові регулятивного капіталу комерційного банку згідно з нормативними документами НБУ:

- а) Основний капітал + Додатковий капітал - Субординований капітал;
- б) Статутний капітал + Додатковий капітал – Субординований капітал;
- в) Основний капітал + Статутний капітал + Субординований капітал;
- г) Основний капітал + Додатковий капітал;
- д) Статутний капітал + Субординований капітал + Основний капітал.

24. Нормативне значення показника адекватності регулятивного капіталу (платоспроможності) банку становить:

- а) не нижче 4 %;
- б) не нижче 8 %; г) вище 4% і нижче 8%;
- в) не вище 8 %; д) вище 8% і вище 4%.

25. Нормативне значення показника адекватності основного капіталу банку становить:

- а) не нижче 4 %;
- б) не нижче 8 %; г) вище 4% і нижче 8%;
- в) не вище 8 %; д) вище 8% і вище 4%.

26. Депозит розмістили в банку на рік. Сума його складає 900 тис. грн., Дохід сплачується щомісячно при 19% річних. Яким буде місячний дохід за простими процентами:

- а) 14 250 грн.; г) 11 000 грн.;
- б) 10 000 грн.; д) 12 500 грн.
- в) 14 000 грн.;

27. Банк „Форум” реалізує депозитні сертифікати дисконтного типу з метою залучення коштів фізичних осіб. Депозитний сертифікат дисконтного типу номіналом 20 тис. грн., був куплений за 60 днів до строку погашення і проданий за 40 днів до погашення. Розмір облікової ставки в момент купівлі і продажу становить відповідно 50 і 40 %. Визначити дохід від операцій купівлі-продажу:

- а) 1 223 грн.; г) 1 220 грн.;
- б) 1 332 грн.; д) 1 210 грн.
- в) 1 023 грн.;

28. Національний банк України має право:

- а) вимагати від банків та інших фінансово-кредитних установ виконання операцій та інших дій, не передбачених законами України та нормативними актами НБУ;
- б) бути акціонером або учасником банків та інших підприємств, організацій, установ;
- в) здійснювати операції з нерухомістю, крім тих, що пов'язанні із забезпеченням діяльності НБУ та його установ;
- г) здійснювати торговельну, виробничу, страхову та іншу діяльність, яка не відповідає функціям НБУ;
- д) НБУ видає нормативно-правові акти з питань, віднесених до його повноважень, які є обов'язковими для органів державної влади та органів місцевого самоврядування, банків, підприємств, фізичних осіб, організацій не залежно від форм власності.

29. Скільки функцій визначає Національний банк України згідно ст.7 закону України „Про Національний банк України”?:

- а) 16 функцій; г) 20 функцій;
- б) 25 функцій; д) 18 днів.
- в) 19 функцій;

30. Основні функції та права територіальних управлінь у фінансовій та внутрішньогосподарській діяльності:

- а) здійснення фінансово-господарської діяльності, спрямованої на забезпечення виконання покладених на них основних функцій і зобов'язань;.
- б) внесення до юридичного департаменту Національного банку пропозиції про вдосконалення чинного законодавства та нормативно-правових актів Національного банку;
- в) забезпечення юридичного оформлення договорів;
- г) забезпечення захисту прав і законних інтересів Національного банку в межах наданих їм повноважень;
- д) взаємодія з органами місцевого самоврядування та органами державної влади, правоохоронними органами, здійснення профілактики правопорушень у банківській сфері.

8. Методи навчання

1. Пояснювально-ілюстративний метод
2. Репродуктивний.
3. Проблемного навчання.
4. Евристичний (частково-пошуковий).
5. Дослідницький.

9. Форми контролю

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України» затвердженого вченою радою НУБіП України 24 травня 2017 року, протокол № 11 із внесеними змінами Вченою радою НУБіП України 29 травня 2020 р., протокол №10, видами контролю знань здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу і має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу, отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу розробляються лектором дисципліни і затверджується відповідною кафедрою у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, що можна оцінити чисельно.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Семестрова атестація проводиться у формах семестрового екзамену або семестрового заліку з конкретної навчальної дисципліни.

Семестровий екзамен - це форма підсумкової атестації засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр.

Семестровий залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння аспірантом теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни за семестр.

Диференційований залік - це форма контролю, що дозволяє оцінити виконання та засвоєння аспірантом програми навчальної дисципліни, педагогічної практики.

Аспіранти зобов'язані складати екзамени і заліки відповідно до вимог навчального плану у терміни, передбачені графіком освітнього процесу.

Зміст екзаменів і заліків визначається робочими програмами дисциплін.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого Вченою радою НУБіП України від 24.05.2017 р., протокол №11 із внесеними змінами Вченою радою НУБіП України від 29 травня 2020 р., протокол №10.

Таблиця 1. Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг аспіранта, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	зараховано
60-73	задовільно	зараховано
0-59	незадовільно	незараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів):

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}} \quad (2)$$

11. Методичне забезпечення

1. Нормативні документи.
2. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.
3. Інтернет-ресурси
4. Електронний навчальний курс: «Монетарна політика центрального банку» для здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4642>
5. Худолій Л.М., Жарікова О.Б. Монетарна політика центрального банку. Методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». К., НУБіП України. 2021. 40 с.

12. Рекомендована література

Основна література

1. Адамик Б.П. Центральний банк і грошово-кредитна політика: Підручник. 2-ге видання, доп. і переробл. К.:Кондор, 2011. 416 с.
2. Центральний банк і грошово-кредитна політика. Навч. посіб. / За ред. Косової Т.Д., Папаїки О.О. К.: ЦУЛ, 2011. 328 с.
3. Банківська діяльність (вітчизняний та зарубіжний досвід): навчальний посібник / С.М. Лаптев, М.П. Денисенко, В.Г. Кабанов, О.С. Любунь ; Університет економіки та права "КРОК". К. : ВД "Професіонал", 2004. 320 с.
4. Банківська справа: навчальний посібник / О.М. Петрук ; За ред. Ф.Ф. Бутинця. К. : Кондор, 2008. 466 с.
5. Банківські операції: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Державний комітет статистики України; Національна академія статистики обліку та аудиту. К.: ДП "Інформаційно-аналітичне агенство". 2010. 271 с.
6. Валютне регулювання та контроль: навчальний посібник / За заг. ред. О.В. Боришкевича. К. : КНЕУ, 2008. 400 с.
7. Кредит і банківська справа: підручник / О. Д. Вовчак, Н. М. Руцишин, Т. Я. Андрейків. К. : Знання, 2008. 564 с.
8. Кредитування і контроль: навчальний посібник / В.Я. Вовк, О.В. Хмеленко. К. : Знання, 2008. 463.
9. Основи банківської справи: навчальний посібник / За ред. Л.Г. Василенко. К. : Кондор, 2008. 150 с.
10. Покупательная сила денег / И. Фишер; Сост., вступ. статья М.К. Бункина, А.М. Семенов . М. : Дело, 2001. 320 с.

Допоміжна література:

11. Бицька Н. Банківський капітал в економіці України / Н. Бицька. Вісник НБУ. 2006. С. 48-51.
12. Гальчинський А. Основи кейнсіанської моделі регулювання економічного циклу. Питання теорії. Вісник НБУ. 2009. №1. С.4.
13. Гребеник Н. Основні віхи у формуванні та проведенні грошово-кредитної (монетарної) політики в Україні. Стаття перша. Становлення

монетарної політики у незалежній Україні. Вісник НБУ. 2007. №5. С.19.

14. Дзюблюк О. Грошова система України: глобалізаційні фактори впливу. Вісник НБУ. 2007. №7. С.14-22.

15. Дзюблюк О. Стратегія монетарної політики Національного банку України та її вплив на економічний розвиток. Вісник НБУ. 2008. №1. С.8-15.

16. В. Міщенко Методологічні та методичні проблеми запровадження таргетування інфляції // Вісник НБУ. 2006. №5. С.41.

17. Петрик О. Теоретико-концептуальні основи таргетування інфляції. Банківська справа. 2009. № 2. С.3–12

18. Петрик О., Ніколайчук С. Структурна модель трансмісійного механізму монетарної політики в Україні. Вісник НБУ. 2006. № 3. С. 12-20

19. Петрик О. Цілі та основні режими сучасної монетарної політики. Вісник НБУ. 2007. №5. С.12-13.

13. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека НУБіП України. URL: <https://nubip.edu.ua/node/17325>

2. Офіційний сайт Асоціації українських банків. URL: <http://aub.org.ua>

3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.

5. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>

6. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

7. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL: <http://www.as-rada.gov.ua>